

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проєкту акта

Відповідно до Постанови Верховної Ради України № 4511-ІХ від 19.06.2025 утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади (далі – Тимчасова слідча комісія або Комісія).

Повноваження Тимчасової слідчої комісії припиняються 19 червня 2026 року у зв'язку із закінченням строку її діяльності, визначеного Постановою Верховної Ради України № 4511-ІХ від 19 червня 2025 року.

Частиною першою статті 9 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» передбачено, що після завершення розслідування та складення звіту з мотивованими висновками і пропозиціями Тимчасова слідча комісія подає його Верховній Раді України, а Голова слідчої комісії або інший визначений Комісією член доповідає про результати на пленарному засіданні Верховної Ради України.

На засіданні Тимчасової слідчої комісії 11 червня 2026 року Комісією підбито підсумки проведеного розслідування, ухвалено висновки та затверджено звіт про виконану роботу, який є невід'ємним додатком до Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади».

Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади» є необхідним для належної реалізації парламентської контрольної функції та офіційного узагальнення результатів роботи Комісії.

Прийняття Постанови забезпечить надання політичної оцінки викладеним у звіті фактам та висновкам, а також сприятиме належному

реагуванню органів державної влади на виявлені порушення, недоліки та ризики.

Звіт містить результати парламентського розслідування про факти корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних, судових органах і судах, встановлені факти зловживання владою та службовим становищем, ознаки неналежного виконання посадових обов'язків, факти потенційного або реального конфлікту інтересів, а також аналіз законодавчих прогалин і системних недоліків, які створюють умови для безкарності, вибіркового застосування закону та виникнення корупційних ризиків. У звіті наведено факти, що свідчать про наявність системних проблем у діяльності окремих державних інституцій, відповідальних за забезпечення законності, правопорядку та боротьбу з корупцією.

Висновки і рекомендації Комісії можуть бути використані для удосконалення законодавства, посилення механізмів підзвітності, прозорості та ефективності діяльності правоохоронних органів і органів судової влади.

Крім того, ухвалення Постанови матиме важливе значення для підвищення довіри суспільства до державних інституцій, забезпечення принципу невідворотності відповідальності та посилення боротьби з корупцією. Реалізація висновків і рекомендацій Комісії сприятиме зміцненню верховенства права, захисту суспільних інтересів та вдосконаленню системи державного управління в Україні.

Суспільство має право отримувати достовірну інформацію про випадки корупційних проявів, зловживань та недоліків у діяльності органів, які безпосередньо покликані здійснювати антикорупційну політику та протидію корупції. Корупція в органах, покликаних боротися з корупцією, є найвищою формою інституційного лицемірства та прямою загрозою верховенству права, державності.

2. Мета і завдання прийняття проєкту акта

Метою прийняття проєкту Постанови, відповідно до статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», є розгляд та затвердження звіту Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, інформування Верховної Ради України про результати проведеного розслідування, встановлені факти, виявлені системні проблеми та порушення у діяльності правоохоронних органів, судів та органів судової влади, а також формування відповідних висновків і рекомендацій щодо вдосконалення законодавства, посилення механізмів

парламентського контролю, забезпечення підзвітності та підвищення ефективності функціонування державних інституцій.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту

Проєктом Постанови пропонується взяти до відома звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади, оприлюднити зазначений звіт на офіційному веб-сайті Верховної Ради України.

Тимчасова слідча комісія вважає за необхідне рекомендувати Верховній Раді України забезпечити опублікування висновків Комісії в газеті «Голос України» з метою широкого інформування суспільства про виявлені факти, ризики та системні проблеми у діяльності правоохоронних органів і судової влади. Комісія виходить з того, що суспільство має право знати про проблеми, які існують в інституціях, покликаних забезпечувати законність, справедливість та боротьбу з корупцією. Широке оприлюднення висновків Комісії сприятиме приверненню уваги органів державної влади, громадянського суспільства та експертного середовища до необхідності усунення виявлених недоліків, посилення підзвітності державних інституцій та вдосконалення антикорупційної політики держави.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють відносини у даній сфері правового регулювання, є Конституція України, Закон України «Про Регламент Верховної Ради України», Закон України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», Закон України «Про статус народного депутата України».

Реалізація положень проєкту акта не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття цієї Постанови не потребує збільшення видатків Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проєкту акта

Прийняття проєкту акта сприятиме формуванню підґрунтя для подальшого удосконалення законодавства у сфері запобігання корупції.

Прийняття проекту акта є підсумком річної роботи Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень у правоохоронних органах, судах та органах судової влади, спрямованої на аналіз діяльності правоохоронних органів, судової влади, антикорупційних інституцій, оцінку їх фактичного стану, ефективності функціонування та виявлення системних проблем у сфері запобігання та протидії корупції. Звіт Комісії містить результати проведеного аналізу, узагальнення виявлених порушень, проблемних питань та ризиків.

У процесі роботи Комісією здійснено системний аналіз діяльності правоохоронних органів, органів судової влади, Національного агентства з питань запобігання корупції та інших державних антикорупційних органів, досліджено питання ефективності фінансового контролю, запобігання конфлікту інтересів, дотримання принципів доброчесності та прозорості у кадрових процедурах.

Робота Комісії дозволила виявити низку системних проблем, пов'язаних із недостатньою ефективністю механізмів антикорупційного контролю, формальним характером окремих процедур перевірки, ризиками безкарності посадових осіб, а також недоліками чинного законодавчого регулювання у сфері запобігання корупції.

Водночас діяльність Тимчасової слідчої комісії забезпечила відкритий та публічний формат парламентського контролю шляхом проведення засідань, заслуховування посадових осіб, представників громадянського суспільства, експертного середовища та оприлюднення матеріалів роботи Комісії.

Звіт Тимчасової слідчої комісії є важливим інструментом для формування подальших законодавчих та організаційних змін, спрямованих на посилення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності правоохоронних органів, судової влади та антикорупційних інституцій, а також на зміцнення довіри суспільства до державних інституцій та забезпечення принципу верховенства права в Україні.

Звіт Тимчасової слідчої комісії містить ґрунтовну аналітику, статистичні дані, результати опрацювання значного масиву документів, звернень, офіційних відповідей державних органів, а також узагальнені показники щодо діяльності правоохоронних органів, судової влади та антикорупційних інституцій. У звіті наведено конкретні цифри, кількісні показники перевірок, моніторингів, дисциплінарних та контрольних заходів, що дозволяє комплексно оцінити реальний стан функціонування системи запобігання корупції, виявити системні проблеми, ризики та недоліки законодавства, а також недоліки у діяльності відповідних органів державної влади.

Разом з тим, у ході діяльності Тимчасової слідчої комісії встановлено, що значна кількість обставин, фактів та матеріалів потребує додаткового дослідження, перевірки та правової оцінки, однак повноцінне виконання завдань Комісії ускладнювалось неналежним рівнем співпраці окремих органів державної влади, правоохоронних органів та посадових осіб, систематичним затягуванням надання інформації, неповнотою відповідей, а в окремих випадках – наявністю ознак *свідомого приховування інформації*, що має значення для парламентського розслідування. У зв'язку з цим Комісія вважає за доцільне продовження парламентської аналітичної роботи з метою завершення всебічного аналізу встановлених фактів, отримання усіх необхідних матеріалів, забезпечення належного парламентського контролю та підготовки додаткових законодавчих і організаційних рішень у сфері протидії корупції та забезпечення доброчесності у правоохоронних органах і судовій владі.

Звіт Комісії є важливим інструментом парламентського контролю, оскільки містить результати аналізу діяльності правоохоронних органів, судової влади та інших суб'єктів, охоплених предметом розслідування Комісії, фіксує виявлені системні проблеми, порушення, прогалини законодавства та причини їх виникнення.

Тимчасова слідча комісія закликає народних депутатів України, представників органів державної влади, правоохоронних органів, судової влади, експертне середовище, громадянське суспільство та всіх небайдужих громадян уважно ознайомитися зі звітом Комісії.

Народні депутати України – члени Тимчасової слідчої комісії

